

SCI-CONF.COM.UA

THE WORLD OF SCIENCE AND INNOVATION

**PROCEEDINGS OF X INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
MAY 5-7, 2021**

**LONDON
2021**

THE WORLD OF SCIENCE AND INNOVATION

Proceedings of X International Scientific and Practical Conference

London, United Kingdom

5-7 May 2021

London, United Kingdom

2021

UDC 001.1

The 10th International scientific and practical conference “The world of science and innovation” (May 5-7, 2021) Cognum Publishing House, London, United Kingdom. 2021. 835 p.

ISBN 978-92-9472-197-6

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // The world of science and innovation. Proceedings of the 10th International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. London, United Kingdom. 2021. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/x-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-the-world-of-science-and-innovation-5-7-maya-2021-goda-london-velikobritaniya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: london@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2021 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2021 Cognum Publishing House ®

©2021 Authors of the articles

55.	<i>Гусейнова Сабина Гусейн кызы</i> РАЗЛИЧНЫЕ АСПЕКТЫ ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СТРУКТУР АГРОБИЗНЕСА.	378
56.	<i>Гурська Л. І.</i> ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ НАВЧАННЯ ТА ТЕСТУВАННЯ ІНОЗЕМНИХ СЛУХАЧІВ.	385
57.	<i>Даниленко Н. В., Бєліцька К. В.</i> ВПЛИВ МАТЕРІ НА ФОРМУВАННЯ МАТЕРИНСЬКОЇ СФЕРИ ДОЧКИ.	394
58.	<i>Дахно Р. Ю., Порошина А. С.</i> ПІДСТАВИ ТА УМОВИ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.	406
59.	<i>Дем'янюк Н. Ю.</i> ФАХОВА ПІДГОТОВКА МАГІСТРАНТІВ У КУРСІ «ПРАКТИКУМ З МУЗИЧНО-ПІСЕННОГО РЕПЕРТУАРУ».	416
60.	<i>Денисенко С. А., Герасименко О. И., Стеценко С. А., Гойдина В. С., Медушевский К. С.</i> ОСОБЕННОСТИ МЕТАБОЛИЗМА ЦИНКА В ОРГАНИЗМЕ ЧЕЛОВЕКА.	422
61.	<i>Денисюк С. П., Романченко О. С.</i> ВПЛИВ ЗАСТОСУВАННЯ ДИНАМІЧНОЇ ТАРИФІКАЦІЇ НА ГРАФІКИ ГЕНЕРАЦІЇ ТА СПОЖИВАННЯ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ В MICROGRID.	429
62.	<i>Долусова Н. В., Кліменченко С. В.</i> РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ЖІНОЧОГО ТА ЧОЛОВІЧОГО ГЕНДЕРНОГО СТЕРЕОТИПУ У РОМАНІ Д. СТІЛ “MAGIC”.	442
63.	<i>Дурманенко О. Л.</i> КУЛЬТУРА МІЖОСОБИСТІСНОГО СПІЛКУВАННЯ ЯК ПОКАЗНИК СФОРМОВАНOSTІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ ЗДО.	446
64.	<i>Еремеев В. С.</i> ПОСТРОЕНИЕ КУБИЧЕСКОГО СПЛАЙНА ДЛЯ ВОССТАНОВЛЕНИЯ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ЗАВИСИМОСТИ В СЛУЧАЕ ГРАНИЧНЫХ УСЛОВИЙ ДЛЯ ПЕРВОЙ ПРОИЗВОДНОЙ.	450
65.	<i>Збарський В. К., Грибова Д. В., Збарська А. В.</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.	456
66.	<i>Исмаилов В. И., Сафаров Аббас Тофик</i> МОДЕЛЬ СТРАТЕГИИ ГОСПОДДЕРЖКИ ПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ СЕЛЬХОЗПРОДУКЦИИ.	464
67.	<i>Іодко А. Л.</i> ПРОБЛЕМАТИКА ПРОВЕДЕННЯ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ.	474
68.	<i>Калушка І. В., Семеняк А. В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБІГУ ВАГІТНОСТІ З ЦУКРОВИМ ДІАБЕТОМ.	483

ВПЛИВ МАТЕРІ НА ФОРМУВАННЯ МАТЕРИНСЬКОЇ СФЕРИ ДОЧКИ

Даниленко Наталія Володимирівна

к.псих.н., доцент

Беліцька Катерина Вікторівна

магістрант кафедри психології

Харківський національний

педагогічний університет

Імені Г.С.Сковороди

м. Харків, Україна

Анотація. В статті розглянуто проблему формування материнської сфери та її особливості у майбутніх матерів. Описано етапи формування, види материнської поведінки, яка приводить до порушень у розвитку особистості дитини. Визначено, що у благополучної матері і дитина росте благополучною і здоровою.

Ключові слова: материнство, немовля, дочки - матері, девіантне материнство, психологічна підготовка до материнства.

Вступ. Материнство - соціально-культурний феномен, особлива форма самореалізації жінки, призначена їй природою, що виявляється в духовній потребі бути матір'ю і в певній поведінці: в турботі про потомство, любові до дітей, відповідальності за їх виховання. Дослідники, аналізуючи цей феномен, виділяють в ньому різні аспекти: соціальний (Дж. Боулбі, В.А. Раміх), культурний (М. Мід, А. Прост), духовний (Л.Б. Шнейдер), біологічний (Д. Віннікот), виховний (В.С. Мухіна, Г.Г. Філіппова). Іншими словами, материнство - необхідний атрибут продовження роду, виживання і розвитку цивілізації в цілому.

Жінки як дочки своїх мам передають дуже багато своїм дітям. Адже виношуючи дочку, у неї формується не тільки тіло, але і яйцеклітина. Це значить, що частинка майбутніх онуків зароджується вже тоді, коли малятко у жінки в животі. Саме життя в животі мами протягом 9 місяців та перинатальний період в цілому, є одним з важливих етапів життя людини, а особливо, дівчинки.

Інтерес до материнства в психології виник спочатку в руслі двох напрямків: у вивченні ролі матері у формуванні ранніх структур особистості і в практичних дослідженнях, пов'язаних з порушенням психічного розвитку дитини. У сучасних дослідженнях материнство розглядається з двох основних позицій: материнство як забезпечення розвитку дитини і материнство як частина особистісної сфери жінки. Самостійним напрямком можна вважати перинатальну психологію, що займається проблемами вагітності, пологів, післяпологового періоду.

Виклад основного матеріалу. Більшість людей мріють про нормальні відносини з однією з головних людей в своєму житті - з матір'ю, що взаємно задовольняють. Серед важливих якостей матері відзначають життєвий досвід, дар інтуїтивного передбачення найімовірніших шляхів розвитку подій (особливо пов'язаних з її дітьми); рідкісну доброту, стійкість, почуття жалю і вміння зрозуміти своїх дітей і їх рішення; здатність до виховання і переконання; вірність інтересам своїх дітей і прийняття в ім'я їх (або замість них) будь-які випробування долі і т.п. Індивідуальні ж варіанти переліку якостей можуть значно варіювати. Їх повнота обумовлена досвідом життя жінки, особливостями її взаємодії з власною матір'ю, уявленнями про ідеальну матір та ін.

Реальність далека від ідеалу. Проблеми можуть виникати в різних областях. Люди відчують: нездатність до спілкування з матір'ю; брак поваги з боку матері до цінностей і рішень своїх дорослих дітей; відмова матері визнавати друзів і родину своєї дитини; недолік свободи, неможливість відокремити своє життя від материнського, щоб при цьому не втратити її

любов; відсутність зв'язку з матір'ю і взаємне нерозуміння; невміння відмовити матері або посперечатися з нею; необхідність приховувати своє справжнє «я» і зображати досконалість; необхідність підтримувати в матері впевненість, що вона досконалість; провину за те, що мати не отримує турботу, на яку претендує; розчарування і конфлікти через стосунки матері з невісткою або зятем; провину за те, що їм не вдалося здійснити мрії та сподівання матері; засмучення через те, що мати не в змозі зрозуміти їх біль; інфантильність в присутності матері; обурення материнським егоцентризмом; готовність «вбити» мати, коли вона точно так само ображає онуків, як раніше ображала дітей; і, дочитавши цей список до кінця, жах від того, що перелік виявився таким довгим.

Медики, психологи, соціологи нерідко стикаються з фактами неготовності жінки до материнства, депривації у неї відповідних потреб, відмовою від власних дітей, неналежним їх вихованням та ін. Ці негативні явища обумовлені багатьма причинами: вихованням, умовами життя, установками, що склалися. Однією з таких причин є відсутність адекватного образу материнства в свідомості деяких жінок, що виникло в результаті власного негативного досвіду спілкування зі своїми батьками, зокрема, з матір'ю.

Задля того, щоб привабливий адекватний образ материнства формувався у дітей, особливо у дівчаток, треба починати з раннього віку. Це дасть можливість в майбутньому уникнути багатьох негативних явищ, пов'язаних з неготовністю жінки до виконання своєї місії і призначення.

Розглянемо основні етапи формування материнської потребносно-мотиваційної сфери, сформульовані Філіповою Г.Г.

Етап взаємодії з власною матір'ю в ранньому онтогенезі. У людини включає пренатальний період і триває на всіх онтогенетичних етапах розвитку, де здійснюється взаємодія з власною матір'ю (або її дублерами - носіями материнських функцій). Базова потреба материнської потребносно - мотиваційної сфери — потреба у контакті з об'єктом, носієм специфічних

этологічних стимулів — гештальту немовляти. В гештальті немовляти можна виділити три компоненти (три групи якостей): *фізичні* (зовнішній вигляд, запах, звуки і т.п.), *поведінкові* (інфантильний стиль рухів) і *інфантильну результативність* (результати життєдіяльності, рухів, продукти діяльності). Всі три компоненти гештальту немовляти мають вікову динаміку і вимагають різної реакції і різних ресурсних витрат матері.

На цьому етапі відбувається формування і розвиток емоційного значення ситуації материнсько-дитячої взаємодії, а також емоційної реакції на деякі ключові *стимули першого компонента гештальту немовляти* (гуління, лепетання, мімічні реакції, емоційне забарвлення рухів при взаємодії з об'єктом, носієм гештальту немовляти).

Ігровий етап і взаємодія з однолітками. На цьому етапі на долюдській стадії розвитку формуються і розвиваються неспецифічні для МПМСП мотиваційні основи (в сфері спілкування, соціально-комфортній, мотиваційного забезпечення дійової ланки структури діяльності, відпрацювання в ігровій діяльності об'єкта цілі як об'єкта охорони і т.п.). Специфічною відмінністю цього етапу в людини є формування і розвиток в процесі сюжетно-рольової гри (з ляльками, в дочки-матері, в сім'ю) основних компонентів материнської потребносно-мотиваційної сфери.

Етап нянчення. На цьому етапі відбувається формування і розвиток значення дитини як об'єкта діяльності і потреби в його охороні і піклуванні про нього, а також закладаються основи третьої потреби - «потреби в материнстві», як потреби мати для себе специфічні переживання, одержувані в процесі задоволення перших двох потреб. Це вимагає рефлексії своїх станів, співвіднесення на свідомому рівні об'єкта діяльності, предмета потреби і предмета діяльності. Етап нянчення включає досвід власної взаємодії з об'єктом, носієм гештальту немовляти, спостереження за взаємодією дорослих з дитиною, сприйняття і рефлексію ставлення інших людей і суспільства в цілому до дорослих, які виконують материнські функції. Це впливає на формування всіх компонентів потребносно-мотиваційної сфери, як на

долюдській, так і на людській стадії розвитку.

Етап диференціації мотиваційних основ статевої і батьківського і материнської потребностно-мотиваційних сфер поведінки. У суб'єктивному досвіді існує взаємне «перекриття» деяких ключових стимулів (ольфакторних, візуальних, слухових, тактильних) у забезпеченні мотиваційних основ обох сфер поведінки. Для материнської сфери у людини особливе значення має об'єднання компонентів гештальту немовляти на дитині - як об'єкті діяльності - до початку статевого дозрівання. Це забезпечує адекватне мотиваційне значення ситуації взаємодії з дитиною після пологів. Присутність об'єкта діяльності в цьому випадку стає медіатором, забезпечує виникнення ситуативних емоцій, що включаються в постнатальну стимуляцію при взаємодії з дитиною (контакт шкіра - шкіра, суб'єктивні відчуття матері при акті смоктання і т.п.). Цей етап онтогенезу має специфіку, пов'язану з усвідомленням зв'язку статевої і материнської потребностно-мотиваційної сфери і конкретно-культурних моделей статевої і материнської поведінки.

Етап конкретизації онтогенетичного розвитку материнської потребностно-мотиваційної сфери в реальній взаємодії з дитиною. Цей етап включає декілька самостійних періодів, в деяких з них виділені підперіоди: вагітність, пологи, післяпологовий період, вік немовляти і період переходу до наступного, шостого етапу розвитку потребностно-мотиваційної сфери, заснованого на динаміці третього компонента гештальта немовляти. Порівняльний аналіз дозволив охарактеризувати виникнення і розвиток підчас вагітності ставлення до ворушіння плода і підготовки до здійснення материнських функцій в пологовому і післяпологовому періодах, що забезпечують динаміку розвитку емоційного ставлення матері до відповідної динаміки розвитку гештальта немовляти. У ранньому післяпологовому періоді можливе виникнення післяпологової депресії, біологічним змістом якої є необхідність усунення нащадка при різного роду порушеннях ситуації материнсько-дитячої взаємодії і самої потребностно-мотиваційної сфери матері з метою збереження репродуктивно зрілої особини (матері) для більш успішного

задоволення «потреби виду» у відтворенні.

Останній, *шостий етап розвитку материнсько-потребнової сфери* в онтогенезі характеризується утворенням у матері емоційної прихильності до дитини, особистісного прийняття та особистісного інтересу до внутрішнього суб'єктивного світу дитини і до його розвитку і зміни. Це відбувається на основі динаміки емоційного реагування матері на онтогенетичну змін третього компонента гештальту дитинства. В результаті утворюється стійкий дитячо-материнський зв'язок після виходу дитини з віку з характеристиками гештальта дитинства і відбувається пролонгація потреби в турботі і модифікація змісту потреби в материнстві у матері.

Отже, *на першому етапі* відбувається формування першого блоку гештальту намовляти (через споглядання зовнішнього вигляду, відчуття особливого запаху, сприйняття сопіння, плачу та інших, характерних для цього віку, звуків), а також починає формуватися інтегральний образ власної матері. Слід зазначити, що дитина може відзначати як позитивні, так і негативні якості власної матері. *На другому етапі* дитина шляхом порівняння власної матері з образами інших матерів формує уявлення про ідеальну матір. *На третьому етапі* дівчинка з інтегрованого образу власної матері, образу ідеальної матері та образу Я формує образ себе в ролі матері в майбутньому (якою я буду мамою). Ці етапи завершують формування образу материнства в дошкільному дитинстві. *На наступних етапах* відбувається реалізація і корекція образу материнства, образу себе як матері (для юнацького віку - екстраполяція себе в майбутньому) в діях, поведінці відносно до власної дитини [1].

Можна зробити припущення, що дівчата, наприкінці підліткового віку, вже мають достатній досвід життя, який сприяв формуванню уявлень про материнство та роль матері, про поводження з немовлятами та дітьми інших вікових груп.

Щоб визначити особливості стану цього питання, Шевченко О.М. вивчав особливості готовності до материнства дівчат – старшокласниць. Одна група з них виховувалася в сім'ях, інша – в дитячому будинку. Отримані результати

автор описав так: через не сформованість свідомого ставлення до соціальної та психологічної ролі матері, дівчата, котрі виховувалися в сім'ях не готові повністю присвятити увагу, час, підпорядкувати своє життя народженню дитини, однак, відповідально, без зайвої тривоги ставляться до можливої майбутньої вагітності і підчас вагітності планують вести активний спосіб життя та слідкувати за станом свого здоров'я. Такий оптимальний тип переживання вагітності сприяє у майбутньому гармонійному стилю виховання дитини. З іншого боку, у дівчат – вихованок дитячого будинку спостерігається надмірна концентрація на дитині, у них, здебільшого, визначили тривожний, депресивний та ейфоричний типи переживання вагітності. У таких випадках найчастіше проявляється гіперпротекція, підвищена моральна відповідальність, емоційне знехтування, жорстоке поводження з дитиною [2].

Можна зробити висновок, що дівчата – вихованки дитячого будинку, які росли без материнської опіки, не мають прикладу материнської поведінки, не відчували емоційного зв'язку з матір'ю, мають схильність до проблемного переживання вагітності. Дівчата, що вирости в сім'ях теж мають деякі негативні тенденції. Загальне уявлення щодо материнства в обох групах досліджуваних має позитивну забарвленість

У свою чергу, В. В. Волошина і О. Ю. Бондарчук, провели дослідження, яке було спрямоване на вивчення становлення Я-образу матері у дівчат старшого юнацького віку, а саме, на діагностику ціннісних орієнтирів дівчат, їх ідентифікації з матір'ю та вивчення мотиваційного компоненту у народженні дитини. Автори отримали наступні результати: частина досліджуваних (20%) планує одночасно реалізовувати себе як у сім'ї, так і у професії; більшість досліджуваних (94%) вважають, що материнство розвиває жінку, але народження дитини не є єдиною вершиною її успіху (30%).

У результаті аналізу експериментальних даних фахівці виділили три рівні сформованості у дівчат готовності до материнства.

Низький рівень сформованості до материнства характеризується: неготовністю до виконання цієї ролі; негативним досвідом по догляду за

молодшими дітьми у сім'ї; ілюзорно викривленим сприйняттям дитини; негативним досвідом взаємодії з власною матір'ю.

Середній рівень - усвідомлення відповідальності за дитину; позитивним ставленням до сім'ї, але при цьому обов'язковістю кар'єрного зростання, матеріального достатку.

Високий рівень відзначається: бажанням мати свою сім'ю; усвідомленням материнських функцій; позитивним досвідом взаємодії з власною матір'ю. Отже, результати отримані дослідниками, свідчать, що наявність позитивного емоційного та комунікативного контакту з матір'ю є однією з передумов становлення адекватного образу материнства. У той час як негативний досвід взаємодії спричинює невпевненість та страх перед майбутнім материнством [3].

Вже існує чимало описів характеру, поведінки матерів, що несуть шкоду майбутньому своїх дітей. Так, дехто з дослідників визначають наступні типи матерів: інфантильна (все життя дорослої дочки присвячене вирішенню проблем матері), жорстока (дочки у дорослому житті мають проблеми у сексуальній сфері), відсутня (дочки часто мають психічні розлади), сексі (пригнічена впевненість, жіночість та сексуальність дочки), фригідна (дочки повстають проти матері, часто припускаються неймовірних крайнощів).

Ще декілька типів «токсичних» матерів, які травмують дітей незалежно від їх статі, описують Клауд Г. і Таунсенд Д.

1. **Мати - «привид»**, здебільшого фізично і морально відсутня мати. Не можна сказати, що вона погано поводить себе зі своїм чадом, але її почуття в основному завжди закриті для дитини. Вона не вчиться від своєї матері відкритості та близькості з іншою людиною. Така мати схильна вдаватися до насильства, знищуючи будь-яку можливість контакту, контролювати емоції, не допускаючи встановлення міцного зв'язку. Можливо, така мати відчуває особисті труднощі і тому не звертає уваги на дитину, залишає дитину на самоті, в результаті чого вона втрачає здатність довіряти будь-кому. *Наслідки виховання* такими матерями: відстороненість, замкнутість, недовіра, ворожість,

агресія, переоцінка відносин та негативні стосунки, спустошення.

2. Мамочка - «порцелянова лялечка» не в змозі впоратися з неприємною або напруженою ситуацією бо «легко б'ється». Вона не вміє встановлювати межі, контролювати себе і своє оточення, не готова мати справу з дорослим світом. Все це проявляється в її поведінці як матері: проблеми дитини пригнічують її, захльостують точно так, як її власні проблеми. Вона миттєво пасує перед її панікою, люттю, сумом чи страхом. Прояв сильних «неправильних» почуттів з боку дитини може спричинити докори і покарання. *У дітей цих матерів проблеми стосунків, агресія, відхід у себе.*

3. Владна мати - навантажує дитину проблемами, що тягнуться з дитинства у доросле життя, не заохочує в неї самостійності, самоідентифікації і відповідальності. Владна мати постійно встановлює контроль за своєю дитиною. Вона контролює її скрізь і в усьому. Жоден вчинок або рішення дитини не проходить без пильної нагляду матері. Мати вирішує за дитину всі її проблеми, навіть ті, що вона може і хоче вирішити сама. *Наслідки:* нездатність говорити «ні», проблеми контролю у відносинах, страх перед близькістю, неорганізованість, неможливість керувати своїм життям, безвідповідальність, стани тривоги та паніки, схильність звинувачувати інших.

4. Мати - «Мисливець за скальпами» - не допускає, щоб її дитина відчувала негативні емоції, визнавала свої втрати. Ідеальній людині не личить переживати почуття провини або сорому, невдачі і втрати. Така мати хоче, щоб її дитина була абсолютно ідеальною. Вона не допускає прояви слабкості у свого чада. Така мати хоче, щоб її дитина була приводом для гордості, не залежно від того хоче вона цього чи ні. *Наслідки:* прагнення догодити партнерові, депресія, тривога, почуття сорому та провини, шкідливі звички та залежність.

5. Мати - «бос» підриває здатність дитини стати незалежною, нормально функціонуючою дорослою людиною. Така мати вчить дитину підкорятися, стверджує свій авторитет по відношенню до сім'ї, встановлюючи одноосібно жорсткі домашні правила і вимагаючи, щоб їм слідували. *Наслідки такого виховання мають декілька позицій.*

Нижня позиція. Така людина постійно відчуває себе нижче інших. Вона боїться викликати роздратування, виявивши хоч якісь здібності, міркування, силу. Зазвичай така людина відмовляється від успіху, хоча за об'єктивними даними цілком могла на нього розраховувати. Її переслідують невдачі і в роботі, і в особистому житті, вона не може реалізувати свій потенціал. Відчуває себе в безпеці, тільки якщо знає «правила». Часто така людина вибирає собі авторитарного «гуру», щоб уникнути необхідності думати самій, і робить все, щоб заслужити повагу свого ідола.

Верхня позиція: людина поводить авторитарно, прагне керувати іншими і контролювати їх дії. До підлеглих, а нерідко і до друзів, і до партнера по шлюбу така людина відноситься зарозуміло і критично.

Третя позиція - «Бунтівники». Обурення батьківським авторитетом бере верх навіть над страхом не отримати схвалення. Людина отримала доступ до своєї агресивної енергії і стала здатною до більшої самостійності при переході до дорослого життя. Однак проблеми відносин залишаються тут невирішеними.

Бунтівник відкидає всілякі правила і авторитети, скаржиться на брак свободи і поваги, але не готовий платити за них більшою відповідальністю. Він знаходиться в стані безперервного протесту [4]. Отже, такі матері заважають повноцінному розвитку особистості дитини. Дочки, виховані цими матерями мають безліч психологічних травм, що без відповідної корекційної програми, неодмінно, вплине на їх материнство.

Останнім часом, з'являється все більше публікацій стосовно девіантного материнства. Одна з них, робота О. Р. Гереги та М. О. Волошенко.

Автори зазначають, що проблемам девіантного материнства важливо приділити особливу увагу. У нашій країні девіантне материнство стикається з низкою проблем. Це такі, як: 1) неготовність окремих компонентів материнської сфери, відсутність їх гармонізації; 2) порушення адаптації до вагітності та народження дитини (підвищений рівень тривожності, страхи, депресивні стани та інше); 3) порушення материнсько-дитячих взаємин; 4)

прояв відкритого нехтування до дітей, насильства над ними; 5) прояв прихованої агресії, яка спричиняє емоційне неблагополуччя дитини та відхилення в її психічному розвитку; 6) жінки, що відмовляються від своїх дітей; 7) раннє підліткове материнство; 8) материнство одиноких жінок; 9) зниження рівня готовності до материнства.

Опитування студентів, проведене дослідниками, показало, що 88% вважають проблему девіантного материнства актуальною для держави. Були свідком девіантних проявів матері по відношенню до дитини 66%. Причинами, які викликають девіантну поведінку студенти назвали: безвідповідальність - 56%, емоційна нестійкість - 23%, наркотичну та алкогольну залежність - 16%, інше - 5%. Отже, як бачимо, безвідповідальність – один із основних критеріїв девіантної поведінки [5].

Висновок. 1. Існування проблеми формування готовності до материнства визнано науковцями. 2. Материнська поведінка починає формуватися від внутрішньо - утробного розвитку, має визначені етапи, і повинна бути сформованою, загалом, на початку дорослості. 3. Визначено чимало типів материнської поведінки, що травмує особистість дитини, деякі з них, називають девіантними. 4. Описано поведінку та якості «достатньо гарної матері», яка здатна до гармонійного виховання своєї дитини. 5. Можна сказати, що формування материнської сфери жінки проходить по колу, тобто, якщо у матері були незадовільні стосунки із своєю матір'ю, то вона, здебільшого неспроможна виховати дочку готовою до материнства. Ця дочка матиме особистісні проблеми і, скоріш за все, не допоможе своїй дочці стати «достатньо гарною матір'ю».

Отже, завданням на майбутнє є розробка програм для психологічної роботи з дівчатами різного віку, з молодими жінками, які ще не мають дітей. Матерям потрібна програма, яка скорегує їх поведінку, допоможе сформувати навички гармонійного виховання дитини, незалежно від її статі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Филиппова Г. Г. Психология материнства: Учеб. пособ. Москва: Изд-во Института Психотерапии, 2002. 240 с.
2. Шевченко О.М. Психологічні особливості готовності до материнства дівчат – старшокласниць. / Наук. вісник Херсонського державного університету. Серія: Псих. науки. Вип. 4. Том 2. 2017. С135-139.
3. Волошина В. В., Бондарчук О. Ю. Психологічні Особливості становлення Я-образу матері у дівчат старшого юнацького віку. / Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент. Вип. 15. 2014. С. 130-138.
4. Клауд Г., Таунсенд Д. Фактор матери. Пер. с англ. 6-е изд. испр. и перераб. Москва: Триада. 2017. 320 с.
5. Герега О. Р., Волошенко М. О. Девіантне материнство в сучасному батьківстві / Теорія і практика сучасної психології. 2019 р. № 2, Т.1. С.148-150.